

**Tutkijalta
suoraan kuultua**

TOIMITUS

Sami Paavola, professori Helsingin yliopistosta

Kasvatuksen haastattelusarjassa tutustumme tällä kertaa Sami Paavolaan, tuoreeseen professoriin Helsingin yliopiston kasvatustieteellisessä tiedekunnassa ja Digitaalinen oppiminen ja työ -tutkimusryhmän vetäjään. Hän tarkastelee tutkimuksessaan teknologian tukemaa yhteisöllistä työtä ja oppimista sekä oppimisen filosofiaa, erityisesti epistemologian ja metodologian kysymyksiä. Hänen tutkimusintressejään ovat muun muassa tietotyö ja digitalisaatio, käytäntöperusteiset tutkimusmetodologiat ja yhteisöllinen oppiminen sekä työtä koskevat mallit ja teoriat (ks. myös <https://researchportal.helsinki.fi/fi/persons/sami-paavola>).

Mitä kuuluu? Millainen päivä sinulla on tänään ollut?

Sami Paavola: Ihan ok päivä. Vähän kiireistä aika sekavassa maailmassa, mutta kyllä kai tämä tästä!

Miten päädyit tutkijaksi?

Sami Paavola: Varmaan minulla on ollut ve-toa tämän tyyppiseen työhön jo aika nuoresta, vaikka kouluaikana tutkijan ammatti tuntui melko etäiseltä. Taustani ei nimittäin mitenkään viitannut tutkijan työhön, mutta olin kuitenkin innokas opiskelija yliopistossa. Erilaisen sivupolkujen kautta päädyin tilanteeseen,

<https://orcid.org/0000-0002-5321-8535>

(Kuva: Liubov Vetoshkina/DigIT-tutkimusryhmä)

jossa tutkijan työ vaikutti – vähän liioitellen, mutta ei paljon – ainoalta mahdolliselta uralta omien valintojeni takia.

Mikä on parasta työssäsi?

Sami Paavola: Sanoisin, että parasta on kuitenkin tietynlainen autonomia sen suhteen, mitä työssään voi tehdä. Tätä autonomiaa rajoittaa monet tekijät, mutta silti tämä työ mahdollistaa myös sellaisten asioiden tekemisen, jota itse tai kollegoiden kanssa pitää tärkeänä ja kiinnostavana. Tämä koskee niin tutkimusta kuin opetusta.

Ketkä ovat olleet keskeisiä henkilöitä urapullasi?

Sami Paavola: Niitä on ollut monia, ja he ovat vaikuttaneet eri tavoin. Aikoinaan minun vahvoja esikuvia yliopistolla olivat muun muassa Antti Eskola, Jaana Venkula ja Jaakko Hintikka. Kai Hakkaraisella oli minun uralleni ihan ratkaiseva merkitys, sillä hän otti minut monitieteiseen tutkimusryhmäänsä (Matti Sintosen vinkkaamana). Tämän tutkimusryhmän jäsenet vaikuttivat vahvasti tutkijan uraani, kuten myös myöhemmin Reijo Miettinen tutkimusryhmineen. Todella moni henkilö on vaikuttanut uraani omilla teoillaan tai esimerkillään, kun sitä tarkemmin miettii.

Pohditko koskaan mitään muita ammatteja?

Sami Paavola: Kuten edellä mainitsin, niin enemmän tai vähemmän ajauduin tilanteeseen, jossa muut ammatit eivät enää tuntuneet mahdollisilta. Tutkijan uran alkuvaiheissa rahoituksen ja töiden löytymisen ollessa kiven takana harmittelin, että olisin ehkä päässyt helpommalla, jos olisin yrittänyt kouluttautua matematiikan opettajaksi. Matematiikka oli minusta kouluaiikoina hyvin kiehtovaa. Halusin silti valita opiskelualan joltain alueelta, joka ei olisi itselleni niin itsestäänselvyys. Päädyinkin opiskelemaan sosiologiaa, ja sitten erilaisten mutkien kautta kasvatustieteelliseen tiedekuntaan.

Mitkä ovat tutkimuksellisia ilmiöitä, jotka kiinnostavat sinua tällä hetkellä eniten?

Sami Paavola: Minua on aina kiinnostanut tutkimuksen teoreettiset kysymykset, mutta niin, että niillä olisi läheinen yhteys käytäntöön. Tällä hetkellä erityisesti digitaalisuus ja etätyö kiinnostavat: miten niissä otetaan ihmisten käytännöt sekä tarpeet huomioon ja kehen ehdoilla muutokset näissä tapahtuu. Lisäksi minulla on hyvin pitkäaikainen kiinnostus abduktiivisten päättelymenetelmien käyttöön metodologiassa, ja nykyään erityisen kiinnostavaa on se, miten ne avaavat näkymiä laadullisen aineiston analyysiin teoreettisuutta hyödyntäen ja rikastaen.

Mitkä ovat vahvuutesi tutkijan työssä? Entä kehityskohteesi?

Sami Paavola: Luulen että omat vahvuuteni ja painotukseni tulevat jollain lailla esiin jo edellä sanotussa, eli olen mielelläni hakemassa jonkinlaisia uudenlaisia ja – ainakin omasta mielestäni – parempia teoreettisia hahmotustapoja käytännöllisten asioiden tutkimiselle, kuten oppimisen tai työn tekemisen käytännöille. Olen tässä omasta mielestäni kohtuullisen ennakkoluuloton ja pitkäjänteinen. Kehityskohteita on hyvin paljon, aika loppumattomasti. Tutkijan työhän on oikeastaan lyhyesti sanottuna laaja joukko kehityskohteita ... Ehkä minun tämän hetken mielessä olevia kehityskohteita ovat menetelmäosaamisen ja toisaalta yhteistyösuhteiden laajentaminen.

Mitä odotat eniten tulevaisuudelta?

Sami Paavola: Tutkijan ammatin osalta odotan kiinnostavia uusia projekteja ja niissä yhteistyötä. Maailman tilanteen kannalta kuulun niihin, jotka näkevät tulevaisuuden uhkaavana. Me ihmiset toiminnoillamme ja sanomisillamme tai niiden puutteella emme herätä tällä het-

kellä kauheasti erityistä uskoa tulevaisuuteen. Mutta täytyy silti toivoa, että tiukan paikan tulen ihmiset myös osaavat tehdä viisaita ratkaisuja ja oppivat toimimaan paremmin yhdessä – kaikki huomioiden.

Jatka lauseita:

Tänään aion ... olla vielä tehokas.

Harrastukseni ovat ... ainakin hyvän, eri ajan musiikin bongailu eri lähteistä ja kuuntelu musiikki-palvelussa. On uskomatonta, miten nykyajassa on niin helposti saatavilla aivan rajaton määrä hienoa musiikkia. Tämä helppo saatavuus on musiikin tekijöille epäreilua, mutta kuuntelijalle hienoa.

Haluaisin joskus vielä oppia ... kiinan alkeita. Ihan yleissivistyksen takia ja siksi, että se on kielenä niin erilainen kuin ne, joita osaan.

Salainen taitoni on ... varmaankin salainen! En oikein tiedä, onko minulla mitään erityisiä salaisia taitoja (ainakaan ihmisille, jotka minut tuntevat). Ja voi myös olla, että jos niitä on, ne on parempi pitää omana tietonaan ...

Akatemiatutkija Heta Tuomisen numerossa 4/22 esittämä kysymys: Karkeasti kuinka suuri suhteellinen

osuus työstäsi on tällä hetkellä tutkimusta ja kuinka suuri osuus opetusta? Millainen tämä tutkimuksen ja opetuksen suhde ihanteellisesti olisi sinulle?

Sami Paavola: Tämä suhde vaihtelee eri aikoina hyvinkin paljon, myös viikoittain, eikä ole ihan selvää edes, mitä kaikkea kuuluu opetuksen ja tutkimuksen piiriin. Tässä opetusperiodissa minulla on ollut kohtuullisen vähän opetusta, mutta ensi kuun alusta hyvinkin paljon. Lisäksi hallinnolliset työt erilaisissa työryhmissä ja johtoryhmissä sekä muut työt (kuten erilaiset arvioinnit) vievät paljon aikaa. Tutkimus on ehkä yksi neljäsosa työstä, opetus jonkin verran enemmän ja loput muuta. Ihanne olisi, että tutkimukseen olisi jonkin verran enemmän aikaa, koska siinä tuntuu olevan usein eniten jäljessä aikatauluistaan.

Mitä haluat kysyä seuraavalta haastateltavalta?

Sami Paavola: Osa tutkijoista on yhteiskunnallisesti hyvin aktiivisia ja sitoutuneita, kun taas toisille on tärkeää, että akateemiset tutkijat ovat kriittisiä kaikkia yhteiskunnallisia suuntia ja toimijoita kohtaan. Miten itse näet näiden suhteen ja merkityksen?